

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗΔΟΝΙ 451*

Γενική κατάπληξις ἐπηκολούθησεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης. Οἱ μὴ προκατειλημμένοι τῶν συνέδρων δὲν ἠδύναντο νὰ πιστεύσωσιν ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Εὐτυχοῦς ὑπεύθυνος καὶ ἔνοχος ἠδύνατο νὰ εἶνε ὁ πατριάρχης Φλαβιανός, ὅστις τὸ πᾶν ἔπραξεν ὅπως ἀποτρέψῃ τὴν δίκην αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν διαδικασίαν προσεπάθησε νὰ σώσῃ αὐτόν¹. Καὶ ὁ μὲν Φλαβιανός ἀμέσως διεμαρτυρήθη ἐκκαλέσας εἰς ἄλλην σύνοδον, εἰπὼν «παραιτοῦμαι σε», ὁ δὲ διάκονος—λεγίτος Ἰλαρος πρὸ τῆς ἀνεξηγήτου σιωπῆς τοῦ συναδέλφου του ἐπ. Ἰουλίου, ἀντεφώνησε «κοντραδίτιουρ» τ. ἔ. διαφωνῶ ἢ ὡς κατὰ λέξιν σημειοῦσι τὰ Πρακτικὰ «ἀντιλέγεται»². Ἐπίσκοποι δὲ τινες καὶ δὴ ὁ Ἰκονίου, ὁ Πέργης, ὁ Λαοδικείας, ὁ Συννάδων «καὶ ἄλλοι» καὶ ἐπλησίασαν τὸ προεδρεῖον καὶ ἰκετεύοντες εἶπον πρὸς τὸν Διόσκορον ὅτι χάριν τοῦ πρεσβυτέρου Εὐτυχοῦς δὲν ἦτο δίκαιον νὰ καθαιρεθῇ εἰς ἐπίσκοπος ὅστις «οὐδὲν καθαιρέσεως ἄξιον ἔπραξεν». Εἰς τοὺς ταῦτα ἰκετεύοντας προσετέθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ σύεδροι, ἐνῶ ἕτεροι ἐκάθηντο σιωπῶντες καὶ ὑπὸ τῆς ἐκπλήξεως ἢ τοῦ φόβου κατειλημμένοι ἄλλοι δὲ καὶ ἔφυγον ἐκ τῆς αἰθούσης³. Ὁ τρομερὸς αἰγύπτιος ἐγερωθεὶς ἐκ τοῦ θρόνου καὶ στάς εἰς τὸ ὑποπόδιον αὐτοῦ ἀνέκραξε «Στάσιν μοι κινεῖτε» δὸς τοὺς κόμιτας⁴. Εἰσήλθον τότε οἱ κόμιτες ἀκολουθοῦμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνθυπάτου καὶ στρατιωτῶν ἐνόπλων καὶ ἐχόντων κλοιούς⁵.

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους σ. 136.

1. Ὅτε ὁ Ἰκονίου ἐξεδήλωσεν, ὡς εἶδομεν, τοὺς φόβους του περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ κανόνος τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου, ὁ Πέργης ἀπεκρίθη: «Μὴ γένοιτο! ἀλλ' εἰ ἄρα γε ἀγανάκτησις ἔχει γενέσθαι, γίνεται κατὰ Εὐσεβίου κατὰ γὰρ Φλαβιανοῦ οὐδεὶς ἔχει μανῆναι καὶ τοιοῦτό τι ποιῆσαι ἀμέσως». Schwartz I, I p. 180.

2. Ὁ Λέων ἐπίσης ὠνόμασε τοῦτο «φωνὴν ἀντιλογίας» Schwartz I, I p. 50.

3. Schwartz I, I p. 179—180 κατάθεσις τοῦ Σελευκείας Βασιλείου ἐν τῇ α'. συνεδρίᾳ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου.

4. Ὁ Διόσκορος ἐν Χαλκηδόνι διέψευσε τοῦτο, ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἐν Ἐφέσῳ συνεργατῶν του ὑποστηρικθεὶς, ἐνῶ πλὴν τοῦ καταγγειλαντος ταῦτα ἐπ. Πέργης Ἐπιφανίου, ἐπεβεβαίωσαν τὸ γεγονὸς καὶ ἄλλοι καὶ δὴ ὁ ἀναμφισβητήτως φίλος του Συννάδων Μαρινιανός. Schwartz I, I. p. 180—181.

5. «Εἰσήλθον οἱ κόμιτες καὶ εἰσήγαγον τὸν ἀνθύπατον μετὰ κλοιῶν καὶ μετὰ πλήθους πολλοῦ» (αὐτόθι II, 1, 1 p. 50). Ὁ Κλαυδιουπόλεως, ἐπιβεβαίωσάντων καὶ τῶν ἄλλων ἀνατολικῶν» εἶπεν ὅτι οἱ περὶ τὸν Διόσκορον καὶ Ἰουβενάλιον εἶχον «πλήθος ἀτάκτων ἀνθρώπων, βοώντων πολλῶν καὶ θορυβούντων καὶ κατασειόντων τὴν σύνοδον». Mansi VI c. 604-605=Schwartz II I, 1 p. 76.

Ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς συγχύσεως καὶ ταραχῆς, οἱ μὲν λεγάτοιο τοῦ πάπα οὐδὲν εἰπόντες ἀπεσύρθησαν, ἄλλοι δὲ ἐτραπήσαν πρὸς τὴν ἔξοδον, ὅπως διαφύγωσι τὸν ἔξαναγκασμὸν πρὸς ὑπογραφήν. Ἄλλ' ὁ Διόσκορος ἠπειλήσεν εἰπὼν ὅτι τὸ πρακτικὸν τῆς συνεδρίας πρέπει αὐθημερὸν ν' ἀνακοινωθῆ ἕως τὸν βασιλέα καὶ διὰ τοῦτο πρέπει πάντες νὰ ὑπογράψωσιν, ἄλλως πρέπει νὰ ὑπολογίζωσιν τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ ἐκδίκησιν¹. Οἱ εἰσορμήσαντες στρατιῶται καὶ παραβολάνοιο καὶ μοναχοὶ τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ τοῦ Βαρσουμᾶ προσεπάθησαν πρῶτον νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς φεύγοντας, κλείοντες τὰς ἐξόδους². ἄλλοιο ἠγουμενὸν τοῦ Βαρσουμᾶ³ ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ εἰς τὸ ἱερὸν προσπαθοῦντος νὰ καταφύγη Φλαβιανοῦ καὶ τύπτοντες καὶ βιαιοπραγοῦντες κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ κληρικῶν, οἵτινες ἔσπευσαν νὰ περιστοιχίσωσιν αὐτὸν καὶ ἀποσώσωσιν εἰς τι τοῦ ναοῦ μέρος· ἐνταῦθα δὲ ἐτέθη περὶ αὐτὸν φρουρά, ἀποκλείσασα πᾶσαν πρὸς τοὺς λοιποὺς κοινωνίαν. Οἱ παραμεινάντες ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως ὑπεχρεώθησαν νὰ ὑπογράψωσιν ἐπὶ λευκοῦ χαρτοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἄνωθεν τῶν ὑπογραφῶν θὰ διευτυπῶτο ἡ περὶ Εὐτυχοῦς καὶ Φλαβιανοῦ καὶ Δορυλαίου Εὐσεβίου ἀπόφασις τῆς Συνόδου⁴. Ὑπέγραψαν δὲ ἕν ὄλω μετὰ καὶ τοῦ Βαρσουμᾶ 96, πρῶτοιο δ' αὐτῶν οἱ Διόσκορος, Ἰουβενάλιο, Δόμνοιο, Ἐφέσου Στέφανοιο, Καισαρείας Θαλάσιοιο, Ἀγκύρας Εὐσεβίοιο, Ἀφροδισιάδοιο Κῦροιο, Κορίνθου Ἐρασίστρατοιο, Κυζίκου Διογένης, Σεβαστείας Ἰωάννηιο, Σελευκείας Βασίλειοιο «καὶ οἱ λοιποὶ πάντες οὕτωι υπέγραψαν», ὡς φέροι τὸ διασωθὲν πρακτικόν⁵. Οὕτω βαθείας νυκτόιο, ὡς καὶ πρὸ 18 ἐτῶν, ἕν τῷ αὐτῷ ἐκεῖνω χώρῳ, ἔληξεν ἡ πρώτη συνεδρία τῆς δευτέρας ἕν Ἐφέσῳ οἰκουμένης συνόδου, ἕν μέσῳ αὐταρχικῆς βίας, πρωτοφανοῦς μέχρι τότε ἕν τῇ χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ, ψεύδοιο καὶ καταφώροιο ἀδικίας, εὐτελῶν χαρακτηρισῶν καὶ περιφρονησεωι παντόιο ἠθικοῦ νό-

1. Κατάθεσις τοῦ Σελευκείας ἕν Χαλκηδόνι «καὶ στάς ἐφ' ὑψηλοῦ ἐπεσημήνατο καὶ ἔλεγε: Βλέπετε· εἰ τις οὐ θέλει ὑπογράψαι πρὸς ἐμὲ ἔχει» Mansi VI c. 829—Schwartz p. 180.

2. Mansi VI c. 604—Schwartz p. 75-76.

3. Ἐν Χαλκηδόνι ὁ ἐπ. Κυζίκου Διογένης ἐμαρτύρησεν ὅτι «ὁ Βαρσουμᾶς ἔσφαξε (=ἐβιαιοπράγησε) τὸν μακάριον Φλαβιανόν· αὐτόιο ἔστηκε καὶ ἔλεγε: σφάξον». Mansi VII. c. 116-117.

4. Παρ' ὄλην τὴν ἀπόπειραν τοῦ Διοσκοροῦ ἕν Χαλκηδόνι, νὰ διαφεύσῃ τὴν κατηγορίαν ταύτην, τὸ πρᾶγμα διεπιστώθη ἄνευ ἄλλης διαμφισβητήσεωι. Mansi VI c. 601. 604. «προσῆνεγκον ἡμῖν ἀγράφουιο χάρταιο Διόσκοροιο καὶ Ἰουβενάλιοιο, πλήθοιο ἔχοντειο ἀτάκτωιο ἀνθρώπων, βοῶντωιο καὶ θορυβοῦντωιο καὶ κατασειόντωιο τὴν σύνοδον» Schwartz p. 76. πρβλ. καὶ p. 69. Τοῦτο ἔπραξεν ὁ Διόσκοροιο ἰδὼν ὅτι πλὴν τῶν λεγάτωιο καὶ ἄλλοιο ἐπίσκοποιο ἐφευγον καὶ ὑπήρξε κίνδυνοιο νὰ ματαιωθῆ ἡ καταδίκη τοῦ Φλαβιανοῦ.

5. Mansi VI c. 928—Schwartz p. 195. Ἐτελευταίοιο δ' οἱ 23 αἰγύπτιοιο ἐπίσκοποιο, ὡς ἀσφαλεῖοι καὶ μὴ δυνάμενοι ν' ἀρνηθῶσι τὴν ὑπογραφήν τωιο. Βλ. κατωτέρω τὴν εἰς τοῦτο ἀναφοράν τωιο ὡς ἐπιχείρημα κατὰ τῶν ἐκβιασθέντωιο.

μου, μὲ κυριώτατον θῦμα τὴν πνευματικὴν ὑπεροχὴν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ δὲ ἐν τούτῳ κατάπτωσης τῆς ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν πάλιν τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἱεραρχίας, πρὸ παντὸς ἔβλαψεν αὐτὴν τὴν ἀλεξανδρινὴν ἐκκλησίαν ἐν τῇ συνειδήσει τῆς καθόλου ἱεραρχίας, ὡς ἀπέδειξαν αὐτὰ τὰ πράγματα μετὰ δύο ἔτη. Δογματικὴ συζήτησις οὐδεμία οὔτε ἐγένετο οὔτε ἐπετράπη. Οἱ σύνοδοι ἐκλήθησαν νὰ κρίνωσιν, ἂν ἦ ἐν τῇ Ἐνδημούσῃ Συνόδῳ τῆς ΚΠόλεως καταδικασθεῖσα διδασκαλία τοῦ Εὐτυχοῦς, ἢ ἀγνοοῦσα τὸν ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένον δογματικὸν τύπον τῶν Διαλλαγῶν περὶ δύο τελείων ἀσυγχύτων ἐν τῷ Χριστῷ φύσεων, εἶνε αἰρετικὴ ἢ ὀρθόδοξος. Κριτήριον δ' ἐτέθη τὸ Σύμβολον τῆς ἐν Νικαίᾳ μόνον συνόδου καὶ αἱ δύο Κυρίλλου ἐπιστολαὶ πρὸς Νεστόριον, αἱ ἐν Ἐφέσῳ ἀναγνωσθεῖσαι τῷ 431, ἐντελῶς ἀγνοηθέντος τοῦ Συμφώνου τῶν Διαλλαγῶν, τοῦ ὁποῦοι τὴν πατρότητα διεξεδίκει ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὁ Κύριλλος ὅστις καὶ ὑπερήσπισεν αὐτὸ ὡς ἰδίαν διδασκαλίαν, καὶ τὸ ὁποῖον ἀπετέλεσε τὸν ἐπίσημον δογματικὸν τύπον περὶ ἑνανθρωπήσεως ἐν τῇ καθόλου ἐκκλησίᾳ. Ὁ Εὐτυχὴς ἠθωώθη ἐπὶ τῇ βᾶσει γενικῆς καὶ ἀορίστου ὁμολογίας, ὅτι πιστεύει ὡς ἐδίδαξαν οἱ ἐν Νικαίᾳ καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ πατέρες, διαρρηθῆναι ἀρνηθεῖς τὴν ἐν τῷ ἐνὶ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ ὑπαρξίν δύο τελείων φύσεων ἢ δὲ σύνοδος κατεδίκασε τὸν Φλαβιανὸν ὡς διδάσκοντα τὸ τελευταῖον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐδίδασκεν ὅλη ἡ Ἐκκλησία μετὰ τοῦ Κυρίλλου ἀπὸ τοῦ 433 καὶ ἡ ἐκκλησία τῆς Ρώμης, ἥς τὴν πρὸς τὴν Σύνοδον καὶ πρὸς τὸν Φλαβιανὸν δογματικὴν ἐπιστολήν, τὴν καταδικάζουσιν τὸν Εὐτυχῆ, ὁ Διόσκουρος ἠρνήθη νὰ ἀναγνώσῃ. Ἡ δὲ ἐπίκλησις τοῦ κανόνος τῆς Γ' ἐν Ἐφέσῳ συνόδου πρὸς καταδικὴν τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τοῦ Εὐσεβίου ἦτο παράνομος, τοῦ διατάγματος ἐκείνου ἰσχύοντος ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ βαπτίσματι προβαλλομένου συμβόλου εἰς ἀντικαστάσιν τοῦ τῆς Νικαίας. Κατ' οὐσίαν ἡ σύνοδος κατεδίκασε καὶ τὸν πάπαν Λέοντα, ταῦτα πρὸς τὸν Φλαβιανὸν καὶ τὸν Εὐσεβίον διδάσκοντα διὰ τῶν μὴ ἀναγνωσθεισῶν πρὸς τὴν σύνοδον ἐπιστολῶν του· οἱ δὲ λεγάτοι αὐτοῦ καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐνδημούσεως καὶ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Εὐτυχοῦς, διὰ τὰ ὁποῖα ὁ Λέων κατεδίκασε τὸν αἰρετικόν, ἐδέχθησαν ν' ἀθωώσωσιν αὐτόν, παρασπονδοῦντες πρὸς τὸν πάπαν καὶ τὸν ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, ὧν τῆς γνώμης καὶ τῆς ψήφου ἐστάλησαν πληρεξούσιοι ἐρμηνευταί. Συγκατατεθέντες εἰς τὴν ἀθώωσιν τοῦ Εὐτυχοῦς ἀνήρουν καὶ ἀνέτρεπον τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐν Ρώμῃ ἐντολέων αὐτῶν, οὐδὲ σφῆρι αὐτοὺς ἢ διαμαρτυρία τοῦ *contradicitur*, ἥτις ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν παράνομον ἐφαρμογὴν τοῦ κανόνος τῆς Γ' οἴκου. Συνόδου εἰς τὸν Φλαβιανόν².

1. Τὸ τρίτον ἤδη μετὰ τὴν παρὰ τὴν Δρῦν (401) καὶ πρότερον ἐν Ἐφέσῳ (431).

2. Οἱ τε παλαιότεροι καὶ οἱ νεώτεροι ἱστορικοὶ τοῦ ρωμαϊκοῦ καθολικοῦ σμοῦ κολάζουσι τὴν διαγωγὴν ταύτην τῶν λεγάτων ἐκ τῆς ἀγνοίας τῆς γλώσσης (Duchesne III p. 413-414. Batiffol p. 512-513), ἐνῶ τὰ πάντα μεταφράζοντο αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ ἐπ. Σάργεδων.

42. Ὁ Φλαβιανὸς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορούβου καὶ τῆς γενικῆς ταραχῆς προσεπάθησε νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ναοῦ ὡς εἰς ἄσυλον, ἀλλ' ἐκωλύθη ὑπὸ τῶν περιστοιχησάντων αὐτὸν στρατιωτῶν, προσπαθούτων ν' ἀποσπᾶσιν αὐτὸν ἐκ τοῦ ναοῦ. Τέλος ὁμοίως ἐν μέσῳ πολλῶν ὕβρεων καὶ ὤθισμῶν, ἀκολουθούμενος ἐκ τοῦ πλησίον ὑπὸ τῶν κληρικῶν αὐτοῦ, κατώρθωσε νὰ καταφύγῃ εἰς τι ἀπόκεντρον τῆς Ἐκκλησίας μέρος μετὰ τῶν ἀκολουθῶν αὐτοῦ καὶ ἐκεῖ κρυπτόμενος ν' ἀποφύγῃ τὴν μανίαν τῶν ἀνθρώπων τοῦ Διοσκόρου· στρατιωτικὸν δὲ ἀπόσπασμα διετάχθη νὰ φρουρῇ τὸν χώρον ἐκεῖνον, καὶ παρακωλύῃ πᾶσαν πρὸς τοὺς ἔξω ἐπικοινωνίαν'. Ἐκεῖ πάντως παρέμεινε μέχρι τῆς ὑποβολῆς εἰς τὸν βασιλέα τοῦ πρακτικοῦ τῆς Συνόδου καὶ τῆς ἐπικυρώσεως αὐτοῦ καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς τύχης αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τοῦ Φλαβιανὸς συνέταξε καὶ ὡς ἠδυνήθη διεβίβασεν εἰς τοὺς παπικοὺς λεγάτους λιβέλλων ἐκκλήσεως πρὸς τὸν μόνον ἀπομείναντα ἐλευθέρου τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἀσκηθείσης βίας πάπαν τῆς Ῥώμης καὶ τὴν περὶ αὐτὸν σύνοδον' διὰ ταύτης συντόμως ἐκτιθεὶς τὰ ἐν Ἐφέσῳ παρανομηθέντα ὑπὸ τοῦ Διοσκόρου, βία παρασύραντος καὶ ἄλλους ἐπισκόπους εἰς ἀντικανονικὴν καὶ παράνομον ἀπόφασιν περὶ τε τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ περὶ αὐτοῦ, παρακαλεῖ αὐτὸν «ἀμῦναι κλυδωνιζομένη τῇ εὐσεβεῖ τῶν ἁγίων πατέρων πίστει, καὶ ἐπιμεληθῆναι τῶν καταλυθειῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων καὶ ἀπαξιαπλῶς τῷ τε πολυπληθεῖ δήμῳ ἐξηγήσασθαι, τὸν τε φιλόχριστον ἡμῶν βασιλέα γράμμασι τὰ πρέποντα ἀναδιδάξαι, καὶ τῷ κλήρῳ τῆς ἁγίας Κωνσταντινουπολιτῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῖς εὐσεβεστάτοις μοναχοῖς, ἔτι δὲ καὶ Ἰουβενάλιῳ Ἱεροσολύμων ἐπισκόπῳ καὶ Θαλασσίῳ Καισαρείας Καππαδοκίας, Στεφάνῳ τε τῆς Ἐφεσίων καὶ Κύρῳ Ἀφροδισιάδος καὶ τοῖς ἄλλοις ἁγίοις ἐπισκόποις, οἱ ἀπὸ δολίας βουλῆς συνέθεντο κατ' ἐμοῦ, ἔτι τε Διοσκόρῳ, ὃς τὴν προεδρίαν ἔσχε τῆς ἁγίας ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, δοῦναι τε τύπον, ὃν ἂν Θεὸς τῇ ὑμῶν διανοίᾳ ἐμπνεύσῃ, ἵνα γενομένης συνόδου τῶν τε δυτικῶν τῶν τε ἀνατολικῶν πατέρων ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ὁμοίᾳ πανταχοῦ κηρυχθεῖῃ πίστις καὶ τὰ τοῖς πατράσι δεδογμένα κρατήσῃεν, ἀπρακτα δὲ γένοιτο καὶ καταλυθεῖεν πάντα τὰ φαῦλα καὶ σκότια καὶ οὐκ ἄνευ ἀπάτης ἀμωσγέπως γενόμενα, θεραπειᾶν τε ἐπαγαγεῖν τῷ δεινῷ τούτῳ τραύματι, τῷ διὰ πάσης που τῆς οἰκουμένης ὑφερπύσαντι»². Ἡ ἔκκλητος αὕτη ὑπὸ τῶν

1. Ἐν τῷ φερομένῳ λατινιστῇ λιβέλλῳ ἐκκλήτου πρὸς τὸν Δέοντα καὶ τὴν σύνοδον τῶν Δυτικῶν ὁ Φλαβιανὸς ἔγραφε «αἴφνης με στρατιωτικὸς περιίσταται ὄχλος καὶ πρὸς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον προσφύγειν με βουλόμενον οὐκ εἴασεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ναοῦ ἀποσπᾶσαι πειράται. Τότε πολλοῦ γεγονότος ταραχῆς μόλις που τῆς Ἐκκλησίας καταφυγεῖν οἶός τ' ἐγενόμην κάκει λαθεῖν μετὰ τῶν σὺν ἐμοί, οὐ μέντοι ἄνευ φρουρήσεως, ὡς μὴ ἔχοιμι πάντα τὰ γενόμενά μοι δεινὰ ὑμῖν ἐξαγγεῖλαι».

2. Περὶ λιβέλλου ἐκκλήσεως τοῦ Φλαβιανοῦ πρὸς τὸν πάπαν αὐτὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἐν ἐπιστολῇ πρὸς Θεοδόσιον Β'. «καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις (τοῖς ἡμετέροις

μεταγενεστέρων καθολικῶν τῆς Ρώμης ἐθεωρήθη ὡς ἀπόδειξις ἀναγνωρίσεως τοῦ διοικητικοῦ πρωτείου τοῦ πάπα ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κπόλεως¹. Καὶ ἂν ἔτι δεχθῶμεν γνησίαν τὴν ἀπὸ τοῦ 1874 ἀνευρεθεῖσαν καὶ ἀμελῶς δημοσιευθεῖσαν λατινικὴν μετάφρασιν τῆς ἐκκλήτου ταύτης ὡς καὶ τῆς τοῦ ἐπ. Εὐσεβίου², οὐδὲν ἔξ αὐτῆς σοβαρὸν ἐπι-

ἀπεσταλμένοις) Φλαβιανὸς ὁ ἐπίσκοπος λίβελλον ἐκκλήτου ἐπιδέδωκεν» (Schwartz p. 27), ἢ ὡς ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς «κατὰ τὴν αἴτησιν τοῦ λιβέλλου Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου, ὥστε κελεῦσαι ἰδικὴν σύνοδον ἐν τοῖς τῆς Ἰταλίας ἐπιτελεσθῆναι» (αὐτόθι p. 4)· ἢ δὲ Γάλλα Πλακιδία πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδοσίον γράφουσα μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Λέων εἶπε «τὸν ἐπίσκοπον τῆς Κπολιτῶν Φλαβιανὸν λίβελλον στείλαι πρὸς τὸν ἀποστολικὸν θρόνον καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἐπισκόπους τῶν μερῶν τούτων διὰ τῶν ἀποσταλέντων ἐν τῇ συνόδῳ παρὰ τοῦ...Ἐπισκόπου Ρώμης» (αὐτόθι p. 6).

1. P. Batiffol: Catholicisme et papauté. Paris 1925 p. 41.

2. Τὴν λατινικὴν ταύτην μετάφρασιν ἀνευρῶν τῷ 1874 εἰς κώδικα τοῦ ἱ. ἡ ια'. αἰῶνος τῆς Ἀμβροσιανῆς τοῦ Μιλάνου Βιβλιοθήκης ἐξέδωκεν ὁ dom Amelli τῷ 1882, μεθ' ὃν ἀποσπάσματα αὐτῆς ὁ ἰησοῦιτης Grisar τῷ 1883 καὶ ὁ Th. Mommsen τῷ 1886, μετὰ διορθώσεων δὲ καὶ παρατηρήσεων ὁ Lasey τῷ 1903 ἐν τῷ ἔργῳ του Appellatio Flaviani, The letters of Appeal from the Council of Ephesus a. D. 449. London. Τέλος τῷ 1927 ὁ Debouxhtay ἐν μελέλῃ του Rome et l' Orient au Vme Siècle, Appel de Flavien, Patriarche de C/ple, à S. Léon pape, δημοσιεύσει ἐν τῷ «Irenikon» t. II, No 8, ἐξετύπωσε μετὰ τοῦ λατινικοῦ κειμένου καὶ γαλλικὴν μετάφρασιν, ἐκεῖνο μὲν ἄνευ κριτικῆς ἐπιστάσεως, τὴν δὲ μετάφρασιν πολὺ ἐλευθεριάζουσαν κατὰ τὴν στίξιν καὶ τὴν λεκτικὴν ἀκρίβειαν. Ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης ἐκδόσεως ἐφιλοτέχνησε κατὰ τὸ δυνατόν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀγνώστου ἔτι σήμερον ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, Μακ. Χρυσόστομος (Παπαδόπουλος) διὰ τῆς μελέτης του «Αἱ ἐκκλήσεις Φλαβιανοῦ Κπόλεως καὶ Εὐσεβίου Δορυλαίου πρὸς Λέοντα Ρώμης (449) ἐν Ἀθήναις 1934 σ. 29. Τὰ ἀνωτέρω καὶ περαιτέρω ἀποσπάσματα παραλαμβάνομεν ἐξ ἡμετέρας μεταφράσεως τοῦ λατινικοῦ κειμένου, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διορθωμένης στίξεως αὐτοῦ μᾶλλον ἢ τῆς γαλλικῆς ἀποδόσεως τοῦ Debouxhtay. Ὑποψίας κατὰ τῆς γνησιότητος ἀμφοτέρων τῶν «ἐκκλήσεων» ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι εὐρίσκομεν ἐν οἷς περὶ τὸ τέλος λέγει ὁ Φλαβιανὸς «οἱ δὲ ὑπογράφαντες καὶ τῇ ἀδικίᾳ κείσονται συνθέμενοι, βέβαια μάλιστα ὑπαχθέντες, ἐλάχιστοί εἰσιν· οἱ δὲ γε μὴ συνθέμενοι τῇ ἀδικίᾳ ταύτῃ ἐπίσκοποι πολλῶν πλείους εἰσὶ, καθάπερ καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς εἰρημνείας πρὸς τὴν σὴν ἁγιοσύνην ἀναφορᾶς διδάξει δυνήσεται.» α) διότι ἐκ τῶν Πρακτικῶν βεβαιούται ὅτι ἐκ τῶν 132 συνέδρων τὴν μὲν ἀθώωσιν τοῦ Εὐτυχοῦς ὑπέγραψαν 117, τὴν δὲ καθαίρουν τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ Εὐσεβίου 96. β) περὶ ἐκθέσεως δὲ τῶν πεπραγμένων οὐδεμίαν ἀνωτέρω ἐν τῷ λιβέλλῳ μνεία γίνεται. Ἰσως ἢ ἀρχὴ αὐτοῦ «Ἐχρῆν κάμε» (Opportuit me quidem, κατ' ἄλλ. Oporet, ὀλιγώτερον συμφωνοῦν πρὸς τὰ μικρὸν κατωτέρω: at ea quidem singula=ἀλλὰ τὰ μὲν καθ' ἕκαστα κτλ.) ὑπονοεῖ τὸν λίβελλον τοῖτον ὡς συμπλήρωμα ἐκθέσεως γενομένης ὑπὸ τῶν λεγμάτων καὶ ἐπιβεβαιωθείσης ὑπὸ τινῶν τῶν συνέδρων ἢ καὶ τῶν ἀκολούθων κληρικῶν τοῦ Φλαβιανοῦ.

χείρημα ἀρνούμεθα ὑπὲρ τῆς θεωρίας τοῦ ρωμαϊκοῦ πρωτείου. Διότι πρῶτον μὲν ἐστάλη οὐχὶ πρὸς μόνον τὸν πάπαν, ἀλλὰ «καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν μακαρίαν ὑπὸ τῆ ὑμείερα ἀγιωσύνη σύνοδον»¹ ἔπειτα ἐπικαλεῖται τὴν σύγκλησιν τῆς μείζονος συνόδου, πρὸς ἀκύρωσιν τῆς γενομένης παρανομίας, «τῶν τε δυτικῶν τῶν τε ἀνατολικῶν πατέρων» ἵνα «ὁμοία πανταχοῦ κηρυχθεῖ πίστις καὶ τὰ τοῖς πατράσι δεδομένα κρατήσκειν». ὑπὸ τῆς νέας δῆλα δὴ συνόδου, ἧτις θὰ συγκληθῆ τῇ πρωτοβουλίᾳ καὶ εἰσηγήσει τοῦ Λέοντος, παρακαλουμένου νὰ γράψῃ πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς κυριωτάτους ἐργάτας τῆς ἐν Ἐφέσῳ παρανομίας, νὰ ἐνθαρρύνῃ δὲ καὶ τὸν λαὸν καὶ τὸν κλῆρον καὶ τοὺς μοναχοὺς τῆς Κπόλεως. Οὐδὲν πλέον ἔπραξεν ὁ Φλαβιανὸς ἐκείνου ὅτι ἀνέκαθεν ἦτο σύνηθες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ χειμαζόμενοι ἢ διωκόμενοι ἐπίσκοποι ἀποτεινόμενοι πρὸς τοὺς ἐγγυὺς ἢ μακρὰν συναδέλφους, τοὺς ἔχοντας ἢ περισσότερον προσωπικὸν κύρος ἢ πλείονα ἐλευθερίαν ἢ δύναμιν, ἐπεκαλοῦντο τὴν ὑπὲρ ἑαυτῶν ἢ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ἀδελφικὴν μέριμναν. Ἡ ἱστορία τοῦ ἡμιαρειανισμοῦ ἐπὶ Κωνσταντίου τοῦ β' καὶ Οὐάλεντος καὶ ἡ τοῦ ἀντιοχειακοῦ σχίσματος ἀφθονεῖ τοιούτων παραδειγμάτων. Ὁ Φλαβιανὸς δὲ ἀπλούστατα ἐπανέλαβεν ὅτι ἔπραξεν ἐν ὁμοίᾳ περιστάσει ὁ ἱερός Χρυσόστομος τῷ 404² ὁ δὲ Λέων νῦν ἐπολιτεύθη, ὡς τότε ὁ πάπας Ἰννοκέντιος, ὑποδείξας τὴν ἀνάγκην νὰ ἱκανοποιηθῆ ἢ ἀξίωσις τοῦ Φλαβιανοῦ περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν γενομένων ἐν Ἐφέσῳ ὑπὸ νέας, μείζονος, συνόδου ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μεγάλων τμημάτων τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου³. Ὡς τότε οὕτω καὶ νῦν ἢ ἐκθεσις γίνεται οὐχὶ πρὸς μόνον τὸν ἐπ. Ρώμης, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν περὶ αὐτὸν σύνοδον καὶ ὡς γράφει ἡ Γάλλα Πλακιδία, «καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἐπισκόπους τῶν μερῶν τούτων». Ὁ Λέων ἐπικαλούμενος τὴν ὑπὲρ τοῦ Φλαβιανοῦ ἐπέμβασιν τοῦ Οὐάλεντινιανοῦ, τῆς συζύγου, καὶ τῆς Γάλλας Πλακιδίας παρὰ τῷ Θεοδοσίῳ, πράττει τοῦτο μετὰ καὶ ἑτέρων πλειόνων ἐπισκόπων, ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν συνηγμένων⁴, ἐξ ὀνόματος καὶ τῶν ὁποίων ὁ πάπας καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Θεοδοσίον ἔγραψε⁵, ἐκφράζων τὴν γνώμην καὶ τὴν ἀξίωσιν πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἱεραρχίας τῆς Λύσεως⁶.

43. Πλὴν τοῦ Φλαβιανοῦ λίβελλον ἐκκλήσεως πρὸς τὸν Πάπαν

1. Ἐπιστ. Οὐαλεντινιανοῦ Θεοδοσίῳ «Τούτου γὰρ χάριν, κατὰ τὸ ἔθος τῶν συνόδων, καὶ ὁ τῆς Κπόλεως ἐπίσκοπος αὐτὸν ἐπεκαλέσατο διὰ λιβέλλου Schwartz p. 5. καὶ 26 ἔνθα αὐτὸς ὁ Λέων γράφει τῷ Θεοδοσίῳ «ἕως ἂν ἀπὸ παντὸς τοῦ κόσμου μείζων ἀριθμὸς συναχθῆ τῶν ἐπισκόπων».

2. Schwartz p. 5.

3. Schwartz p. 4 «Ταῦτα ἐγώ.. μετὰ τῶν σὺν ἐμοὶ ἐπισκόπων..συμβουλευώ». πρβλ. καὶ p. 26.

4. Schwartz αὐτ. «πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἡμετέρων μερῶν καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς τὴν ὑμετέραν ἡμερότητα μετὰ δακρύων ἱκετεύουσι, κατὰ τὴν αἴτησιν τοῦ λιβέλλου Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου, ὥστε κελεῦσαι ἰδικὴν σύνοδον κτλ.» καὶ p. 26—27 ἔνθα φέρεται ὁ ἕτερος τύπος τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς τοῦ Λέοντος.

ἔγραψε καὶ Εὐσέβιος ὁ Δορυλαίου, οὐχὶ προσωπικῶς πρὸς τὸν Λέοντα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν περὶ αὐτὸν σύνοδον. Μετὰ τὴν σύντομον ἀφήγησιν τῶν κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Εὐτυχοῦς, τῆς ἐν Κπόλει καταδίκης αὐτοῦ καὶ τῶν ἀσχημιῶν τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, καθ' ἣν, παρὰ τὴν ὑπόδειξιν ὑπὸ τοῦ Φλαβιανοῦ τῆς ἀνάγκης τῆς παρουσίας αὐτοῦ ὡς κατηγοροῦ τοῦ Εὐτυχοῦς, ὑποστηρικθεῖσαν καὶ ὑπὸ τῶν λεγάτων τοῦ Λέοντος, δὲν ἐπετρέπη εἰς αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ, ὁ Εὐσέβιος γράφει περὶ τῆς καταδίκης αὐτοῦ καὶ τοῦ περιορισμοῦ διὰ στρατιωτῶν «ἐν τόπῳ παραβύστῳ καὶ σκοτεινῷ» ἄνευ ἐπικοινωνίας πρὸς τοὺς συμπαθοῦντας αὐτῷ ἐπισκόπους· μετ' ὃ ἐπάγεται «ἐπειδὴ τοῖνυν σκληρὰ καὶ ἄδικα ὑπὲρ τῶν θείων κανόνων πέπονθα παρὰ τε Διοσκόρου καὶ ἐτέρων εὐλαβῶν ἐπισκόπων, οἱ δέει καὶ ἀνάγκη κινούμενοι τῇ ἐκείνου εἶξαν βουλῇ καὶ τῇ ἐμῇ κατακρίσει συνέθεντο, ὥσπερ ἴσασιν οἱ ὑπὸ τῆς ὑμετέρας ἀγιοσύνης εἰς τόπον τῆς σῆς μακαριότητος ἀπεσταλμένοι εὐλαβεστάτοι ἄνδρες, οἷς καὶ τοὺς λιβέλλους τῆς ἐμῆς ἐκκλήσεως ἐπέδωκα, ἐν οἷς τῆς ὑμετέρας καθέδρας αἰτοῦμαι τὴν κρίσιν, ἵκετεύων τὴν ὑμετέραν μακαριότητα, τῶν γονάτων αὐτῶν ἀπτόμενος, εἰ μὴ τῇ χειρί, τῇ δ' οὖν γλώσσει, κενὴν κηρῦξαι καὶ ἄπρακτον τὴν ἐμὴν κατάκρισιν ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου, τὴν τε ψῆφον ἐκείνων, οἱ ἄκοντες τῇ αὐτοῦ συνέθεντο γνώμῃ, ἀποδοῦναι τέ μοι τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα καὶ τὴν ὑμετέραν κοινωνίαν διὰ γραμμάτων πρὸς τὴν ἐμὴν ταπεινότητα, οἷς τό τε ἀξίωμα καὶ τὴν κοινωνίαν δηλώσετε. Τυχῶν δὲ τούτων χάριτας εἶσομαι τῷ Δεσπότη ἡμῶν καὶ Πρωτάνει καὶ Σωτήρι Χριστῷ, ὑπὲρ ὑμῶν πατέρες εὐλαβεστάτοι». Προφανῶς καὶ τοῦ Εὐσεβίου ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀπηυθύνειτο πρὸς τὸν Πάπαν Λέοντα καὶ τὴν περὶ αὐτὸν σύνοδον, ὥστε πᾶσα ὑπὲρ τοῦ καλοῦντος ἐνέργεια θὰ ἐγίνετο οὐχὶ προσωπικῆ τοῦ ἐπ. Ρώμης, ἀλλὰ τῆς ὅλης ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας. Οἱ ρωμαιοκαθολικοὶ νεώτεροι ἱστορικοὶ καὶ ἐν τῇ ἐκκλήσει ταύτῃ εὖρον ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τοῦ διοικητικοῦ πρωτείου τοῦ πάπα καὶ μάλιστα ἐκτυπώτερον δεδηλωμένου ἢ ἐν τῇ ἐκκλήσει τοῦ Φλαβιανοῦ¹. Ὁ Δορυλαίου ὄντως ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν τῷ παρελθόντι ἐπιδειχθεῖσαν ὑπὸ τῆς ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας φιλάδελφον ἀντίληψιν τῶν ἀδικουμένων², ὡς ἐκ τῆς παρ' αὐτῇ συνεχοῦς διατηρήσεως τῆς ὁρθῆς καὶ ἀδιασείστου πίστεως

1. Batiffol: La siège apostolique p. 516—517. Εὐρίσκει δὲ τὴν διαφορὰν ἐν τῷ ὅτι «οὐδὲν λέγει περὶ τῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐπ. Ρώμης συνόδου», ὅτι εἶνε «λίβελλος ἐκκλήσεως» καὶ ὅτι «αἰτεῖται τὴν κρίσιν τῆς ρωμαϊκῆς καθέδρας». Ἄλλ' ὡς εἶδομεν καὶ τοῦ Φλαβιανοῦ ἡ ἐπιστολὴ ἐξαπατηθεῖσθαι καὶ τότε «λίβελλος ἐκκλήσεως» καὶ ὁ Εὐσέβιος ἐνταῦθα ἀποτεινεται πλὴν τοῦ Λέοντος καὶ πρὸς τοὺς «εὐλαβεστάτους Πατέρας» δηλ. τὴν σύνοδον τῆς Ρώμης.

2 «Ἄνωθεν καὶ ἀπ' ἀρχῆς ὁ ἀποστολικὸς θρόνος εἶωθε τοῖς ἀδικουμένοις ἀμύνειν καὶ τοῖς ἐπιπίπτουσιν ἀφύκτοις δεινοῖς βοηθεῖν καὶ τοὺς εἰς γῆν πεπωκότας ὡς οἶόν τε ὑμῖν ἀνεγείρειν· τὸ γὰρ συμπαθὲς πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἔχετε».

πρὸς τὸν Χριστόν¹. Ὁ ἐπ. Ρώμης, ὁ πρωτόθρονος ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ καὶ ὡς ἐκ τῆς πολιτικῆς θέσεως τῆς Ρώμης περισσότερον τῶν ἀνατολικῶν ἐπισκόπων ἀνεξάρτητος ἀπὸ πάσης ἐκ Κπόλεως ἐπηρείας, ὁ ἐν Ἐφέσῳ διαμαρτυρηθεὶς διὰ τῶν λεγάτων του κατὰ τῆς καταδίκης τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τοῦ Εὐσεβίου καὶ ἀρνηθεὶς νὰ ὑπογράψῃ τὴν παράνομον πράξιν τῆς Συνόδου, ἦτο ὁ μόνος πρόεδρος ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, πατριάρχης, ὡς ἐλέγοντο ἔκτοτε², ὅστις καὶ ὀρθόδοξος παρέμεινε καὶ διὰ τοῦτο ἠδύνατο, ἐν συνεχείᾳ τῆς διαμαρτυρίας του νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἐν Ἐφέσῳ κακῶς πεπραγμένων, ἔχων ὀπισθεν αὐτοῦ καὶ τὴν γνώμην καὶ θέλησιν τῆς Ἱεραρχίας καὶ τοῦ κλήρου τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Δύσεως, τοῦ ἡμίσεος δηλαδὴ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Ὡς ὀρθόδοξος δὲ πατριάρχης ἦτο ὅλως φυσικὸν διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας πρὸς τοὺς πικρανόμους καθαιρεθέντας ἐπισκόπους νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν νομιμότητα τοῦ ἀξιώματός των ἀναγνωρίζων αὐτοὺς κανονικοὺς ἐπισκόπους, ἐφ' ὅσον δὲν ἀνεγνώριζε νόμιμον τὴν ἐν Ἐφέσῳ καθαιρέσιν αὐτῶν· ἐκ τούτου εὐνόητα ἀποβαίνουσι τὰ ἐν τῇ ἐκκλήσει τοῦ Εὐσεβίου κίκετεύω τὴν ὑμετέραν μακαριότητα... κενὴν κηρύξαι καὶ ἀπρακτὸν τὴν ἐμὴν κατάκρισιν ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Διοσκόρου τὴν τε ψῆφον ἐκείνων, οἱ ἄκοντες τῇ αὐτοῦ συνέθεντο γνώμῃ, ἀποδοῦναί τε μοι τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα καὶ τὴν ὑμετέραν κοινωνίαν διὰ γραμμάτων πρὸς τὴν ἐμὴν μικρότητα, οἷς τό τε ἀξίωμα καὶ τὴν κοινωνίαν δηλώσετε». Ἐν ὅλῳ ὅμως τῷ λιβέλλῳ οὐδὲ λέξις μία ὑπονοεῖ νομικὸν θείῳ ἢ ἐκκλησιαστικῷ δικαίῳ προνόμιον, οὐ τὴν ἄσκησιν ἐπικαλεῖται ὁ Εὐσεβίος ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει. Οὕτως ἐνόησαν τὴν πρὸς τὸν πάπαν ἐκκλησίαν ὅ τε Θεοδώρητος καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος ὡς ἐν καιρῷ κατωτέρω θὰ ἴδωμεν καὶ αὐτὸς δὲ ὁ πάπας Λέων³.

44. Πότε καὶ πῶς ἐπεδόθησαν οἱ λίβελλοι τῆς ἐκκλήσεως τῶν δύο καθαιρεθέντων ἐπισκόπων εἰς τοὺς παπικοὺς λεγάτους συγκεχυμένως παραδίδεται. Καὶ ὁ μὲν Λέων καὶ ὁ Οὐαλεντινιανὸς καὶ ἡ Γάλλα Πλα-

1. «Τὸ δ' αἴτιον τοῦ πράγματος, ὅτι ὀρθὸν κατέχετε τὸ φρόνημα καὶ ἀδιάσειστον τὴν πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν διασφύζετε πίστιν καὶ ἀνυποκρίτως εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς καὶ πάντας δὲ τοὺς κεκλημένους τῷ ὀνόματι Χριστοῦ χρῆσθε ἀγάπῃ». Τὸ αὐτὸ μετ' ὀλίγον θὰ εἴπῃ καὶ ὁ Θεοδώρητος «διὰ πολλὰ, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων ὅτι αἰρετικῆς μεμένηκε δυσωδίας ἀμύητος» (ὁ θρόνος ἐκείνος). Ἐπιστ. 115=M. 83 c. 1325.

2. Οὕτως ὀνομάζει τὸν Λέοντα ἐν ἐπιστ. πρὸς Οὐαλεντινιανὸν τὸν γ'. ὁ Θεοδόσιος, ἔτι δὲ ἡ Γάλλα Πλακιδία. Schwartz p. 7.

3. Καὶ κατὰ τῆς γνησιότητος τοῦ λιβέλλου τοῦ Εὐσεβίου δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ α) ὅτι οὐδὲν γράφει περὶ τῶν ἐν τῇ συνόδῳ δύο σπουδαιοτάτων γεγονότων, τῆς μὴ ἀναγνώσεως τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Λέοντος καὶ τῶν παθημάτων τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ β) ἐνῶ ρητῶς λέγεται ἐν τῷ λιβέλλῳ ὅτι τοῦτον ἐπέδωκεν εἰς τοὺς λεγάτους, πρὸς τὸ τέλος σημειοῖ ὅτι ἀπέστειλε τοὺς λιβέλλους διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου Χρυσίππου καὶ Κωνσταντίνου διακόνου.

κιδία μνημονεύουσι μόνης τῆς ἐκκλήσεως τοῦ Φλαβιανοῦ, κομισθείσης ὑπὸ τοῦ διακόνου Ἰλάρου· αὐτὸς δὲ οὗτος διηγείται ὅτι ἀρνηθεὶς νὰ ὑπογράψῃ εἰς τὴν καταδίκην τοῦ Φλαβιανοῦ, παρὰ τὰς ἀπειλὰς τοῦ Διοσκόρου, πάντας καταλιπὼν «ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν δι' ἀγνώστων καὶ ἀνοδεύτων τόπων εἰς τὴν Ρώμην»¹. Νεώτεροι ἱστορικοὶ ἀναγράφουσιν ὅτι ὁ Φλαβιανὸς ἐπὶ τόπον καὶ ἐν σπουδῇ—ἐν μέσῳ δηλ. τοῦ θυροῦβου, τῶν ἱεσιῶν τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν φωνῶν τῶν εἰσβαλόντων στρατιωτῶν—συνέταξε τὴν πρὸς τὸν πάπαν ἐκκλησίαν του καὶ ἐπέδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν Ἰλαρον, διαφυγόντα τὴν προσοχὴν πάντων—κεκλεισμένων τῶν θυρῶν καὶ διακρινόμενον πάντως καὶ διὰ τῆς ἑξωτερικῆς περιβολῆς—καὶ ἀποπλεύσαντα ἀμέσως εἰς Ρώμην². Ἐν τούτοις, κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ Ἰλάρου, ὁ Διοσκороς ἐπεζήτησεν εἰς ἄλλην ἰδιωτικὴν συνεδρίαν νὰ πείσῃ ἢ νὰ ἐκβίασῃ αὐτὸν εἰς ὑπογραφήν τῆς καθαιρέσεως τῶν δύο ἐπισκόπων· φαίνεται δὲ ὅτι καὶ μέχρι τῆς 21 Αὐγούστου οἱ λεγάτοι δὲν εἶχον ἐγκαταλίπει τὴν Ἐφεσον· ἐν ἀναμονῇ ἴσως τῶν ἀποφάσεων τοῦ Θεοδοσίου περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς α' συνεδρίας³. Κατὰ τὴν νυκτερινὴν συνεδρίαν τῆς 8 αὐγούστου φαίνεται ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἰλαρος ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς συγχύσεως διεκινδύνευσεν⁴ ὥστε ἀποκλείεται ἢ κατὰ τὰς τριγωνικὰς ἐκείνας στιγμὰς σύνταξις καὶ ἐπίδοσις λιβέλλου ἐκκλήσεως, ὅστις ἐκ τῶν πρώτων αὐτοῦ λέξεων (*Opportuit me quidem*) προὑποθέτει ἀνάγνωσιν ἐκθέσεως τῶν ἐν τῇ συνεδρίᾳ ἐκείνῃ γενομένων, παρασκευασθείσης διὰ τὸν πάπαν εἴτε ὑπὸ τῶν λεγάτων αὐτοῦ εἴτε ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Φλαβιανὸν καὶ τὸν Εὐσέβιον. Ὁ Φλαβιανὸς ἄλλως τε παρέμεινεν ἐν Ἐφέσῳ φρουρούμενος μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος τῆς ἑξορίας αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκομίσθη μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν λεγάτων. Διότι ἐν Ρώμῃ, ἔνθα οὗτοι εὗρισκοντο περὶ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου, ἠγγύουν τὸν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπισυμβάντα θάνατον τοῦ ἱεροῦ ἀνδρός, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Λέοντος πρὸς τὸν Θεοδοσίον, πρὸς τὸν λαὸν τῆς Κπόλεως⁵.

1. Ἐπιστ. Ἰλάρου πρὸς Πουλχερίαν. Schwartz p. 48—49.

2. H. Leclercq ἐν τῇ γαλλικῇ ἐκδόσει τῆς *Histoire des Conciles* τοῦ Hefele t. II p. 600—601 note 1.

3. Ὅτε ἡ Σύνοδος ἔστειλε καλοῦσα τοὺς λεγάτους διὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 20 Αὐγούστου καὶ τὴν τῆς 22, ὁ ἀσθετῶν Διοσκόριτος ἐδήλωσεν ὅτι οἱ λεγάτοι εἶχον ἐντολὴν νὰ παραστῶσι μόνον κατὰ τὴν δίκην τοῦ Εὐτυχοῦς. (Martin: *Actes syr.* p. 12—15).

4. Ὁ Ἰλαρος διαδεχθεὶς τῷ 461 τὸν ἀποθανόντα Λέοντα, ἀνήγειρε παρεκκλήσιον εἰς τιμὴν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, χαριστήριον διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ κατὰ τὴν φρικτὴν ἐκείνην νύκτα, ἣν ἀναπαρέστησεν ἐπὶ τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ θόλου, καὶ δὴ τὸν Φλαβιανὸν ποδοπατούμενον ὑπὸ τοῦ Βαρσομαῖ καὶ Διοσκόρου. Ὁ ναὸς οὗτος κατεστράφη ἐπὶ Σίξτου ε' (1585—1590). Hefele—Leclercq II p. 600.

5. Ἀπὸ 15 Ὀκτωβρ. 449 «Εἴ τις γὰρ ὑγιίνοντος καὶ ζῶντος Φλαβιανοῦ, τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἡμετέρου, τὴν ἀρχιερωσύνην αὐτοῦ τολμήσει ὑπεωλεθεῖν,

καὶ πρὸς τοὺς περὶ Φαῦσιον ἀρχιμανδρίτας¹. Πότε ἀκριβῶς διετάχθη ἡ ἔξορία τοῦ Φλαβιανοῦ ἀγνοοῦμεν· ὅτι ὅμως ἀπέθανε καθ' ὁδὸν ἀπαγόμενος ὑπὸ βαρβάρων σιραιοιτῶν εἶνε γενικῶς παραδεδεγμένον². Εἶνε παράδοξον ὅτι ταῦτα πρὸς τὸν Φλαβιανὸν δὲν ἔπαυε καὶ ὁ Δορουλαίου· ἀλλὰ τοῦναντίον καὶ λίβελλον ἐκλήσεως κατώρθωσε ν' ἀποστείλῃ διὰ δύο κληρικῶν αὐτοῦ³ καὶ αὐτὸς εἰς Ρώμην μετ' ὀλίγον ν' ἀπέλθῃ⁴.

45. Ἡ Σύνοδος συνῆλθε καὶ εἰς ἄλλας τινὰς συνεδρίας μεταξὺ τῆς 8 καὶ 22 Αὐγούστου· τούτων ὅμως τὰ πεπραγμένα γινώσκομεν ἐκ τῶν λεγομένων Συριακῶν Πρακτικῶν⁵, τὰ ὁποῖα ἐξηγημένα ἐκ τῶν κατὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου καὶ τοῦ «τόμου» τοῦ Πάπα Λέοντος συγγραμμάτων τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Τιμοθέου Αἰλουρίου (457—460, καὶ 475—477) εἶνε ἀκράτως μονοφυσικοῦ χαρακτῆρος καὶ σκοποῦ ἀντίκρου ἀπολογητικοῦ τῶν ἐν Ἐφέσῳ ὑπὸ τοῦ Διοσκόρου πραχθέντων, διὰ τοῦτο δὲ ἀνάξια πολλῆς πίστεως καὶ ἐν τῇ ἔξωτερικῇ ἀφηγήσει τῶν γεγονότων. Διὰ τῆς καταδίκης τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ Εὐσεβίου δὲν ἔξην·

οὐδέποτε εἰς κοινωνίαν ἡμετέραν γενήσεται οὐδὲ μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων δυνήσεται ἀριθμηθῆναι» Schwartz. p. 50.

1. Schwartz p. 51 «καὶ φυλάττοντες ὁμοφυσίαν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου, ὃν τινα πρὸς καιρὸν ὁ Κύριος συνεχώρησε τῶν ἀσεβῶν ταῖς ἐπισκευαῖς πειρασθῆναι». Πρβλ. καὶ ἐπιστ. Γάλ. Πλακιδίας Θεοδοσίῳ Schwartz p. 6.

2. Ὁ Θεοφάνης συγγέων τὰ πράγματα παραδίδει ὅτι «πρὸς τῇ καθαιρέσει ὀφισμοῖς καὶ λακτίσμασι τῶν ὑπὸ Διοσκόρου ἐκβαλλόμενος τριταῖος τὸν βίον μετέλλαξε» χρον. p. 100 ἔκδ. De Boor

3. Μὴ προφθίσας ἴσως νὰ ἐπιδώσῃ αὐτὸν εἰς τοὺς λεγάτους, ὡς ῥητῶς γράφει ἐν τῷ λιβέλλῳ, διότι προλαβόντες ἐκείνοι κρύφα καὶ ἀπαρτήρητοι ἀνεχώρησαν, ὡς βεβαιοὶ αὐτὸς ὁ Ἰλαρος, βλ. ἀνωτ. § 44.

4. Λέοντος ἐπιστ. 79,3 καὶ 80,4.

5. Ταῦτα ἐξεδόθησαν ἐκ συριακοῦ χειρογράφου τοῦ 535 ἔτους μεταφρασθέντα γερμανιστῶν (τῷ 1873), γαλλιστῶν (τῷ 1874) καὶ ἀγγλιστῶν (1881) καὶ δὲν ἐχρησιμοποιήθησαν οὔτε ὑπὸ Hefele (μόνον ἐν τῇ γαλλικῇ μεταφράσει τῆς Konziliengeschichte ὑπὸ τοῦ δομινικανοῦ H. Lecercq ἔγινε χρήσις αὐτῶν μετὰ ἡγουσας κριτικῆς) οὔτε ὑπὸ τοῦ καρδ. Hergenröther ἐν τῇ Kirchengeschichte αὐτοῦ (c. II p. 235 τῆς γαλ. μεταφράσεως), οὔτε ὑπὸ τοῦ A. Thierry ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ Nestorius et Eutychès (p. 244 κέξ). Ἐν αὐτοῖς ἀποσιωπῶνται τὰ ὀνόματα τῶν λεγάτων καὶ 19 ἐπισκόπων, ἡ ἀπαίτησις τῶν λεγάτων περὶ ἀναγνώσεως τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Λέοντος, ἡ σκηπὴ τοῦ ἐκβιασμοῦ τῶν συνέδρων καὶ πᾶν ὅ τι διαθέτει δυσμενῶς κατὰ τοῦ Διοσκόρου· διὰ τοῦτο δὲ κυρίως ἄρχονται ἀπὸ τῆς β'. συνεδρίας, μετὰ τὴν 8 Αὐγούστου, ἐξ οὗ ὁ P. Martin ἐνόμισεν ὅτι ἡ ἀθώωσις τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ ἡ καταδίκη τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τοῦ Εὐσεβίου ἐγιναν ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 22 Αὐγούστου 15 δηλ. ἡμέρας μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Συνόδου. Μετὰ τινος ὅμως προσοχῆς δύναται νὰ γίνῃ χρήσις αὐτῶν, λαμβανομένου πάντοτε ὑπ' ὄψιν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Αἰλουρίου καὶ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

πλήθη τὸ πρόγραμμα τῆς Συνόδου. Ἡ συνοδικὴ καταδίκη ἔπρεπε νὰ πλήξη πάντας, ὅσοι προέστησαν τῆς κατὰ τοῦ Μονοφυσισμοῦ κινήσεως ἢ καὶ ἀπλῶς ἠνύνησαν αὐτήν, ὑπὲρ πάντας δὲ τὸν ἐπ. Κύρου Θεοδώρητον, τὸν ἀπὸ τοῦ 430 διευθύνοντα τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Εὐτυχοῦς. Παρέστησαν λοιπὸν πρὸ τῆς Συνόδου ἀντιοχεῖς κληρικοί, πολὺ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ξυνηρηθήσαντες τὸν κατὰ τῆς ἀντιοχειακῆς Ἐκκλησίας ἀγῶνα τοῦ Διοσκόρου, καταγγέλλαντες συχνὰ τὸν Δόμνον καὶ Θεοδώρητον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Κπόλει, ὡς ἐπ' Ἐκκλησίας διδάσκοντας δύο Υἱούς, ὡς νεστοριανίζοντας καὶ ἐκθειάζοντας τοὺς δύο μεγάλους ἀντιοχεῖς διδασκάλους Διόδωρον καὶ Θεόδωρον καὶ ὡς ἐχθροὺς τοῦ μεγάλου Κυρίλλου. Ἐκ τῶν κληρικῶν τούτων ὁ μὲν πρεσβύτερος Κυριακὸς περιέγραψεν ὅλην τὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας Ἰωάννου ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Δόμνου δρασίαν τοῦ Θεοδώρητου, διευθύνοντος τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν τῆς «Ἀνατολῆς» ἐξ Ἀντιοχείας, ἔνθα ἐπὶ μακρὸν παρέμενεν, καταδικῶν πάντα φίλον τοῦ Κυρίλλου καὶ προσάγων πάντας τοὺς κεκηρυγμένους ὁπαδοὺς τοῦ Νεστορίου¹. Ὁ δὲ πρεσβύτερος Πελάγιος ἐπαρουσίασε τὴν παλαιὰν αὐτοῦ συλλογὴν ἀσχέτων πρὸς ἀλλήλας περικοπῶν λόγων καὶ συγγραμμάτων τοῦ Θεοδώρητου, προτάξας αὐτῆς ἐπιστολὴν αὐτοῦ κατὰ τοῦ Κυρίλλου καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ α' συνόδου, γραφεῖσαν τῷ 431 ἢ 432, ἐπὶ τῇ βάσει δ' αὐτῶν κατηγορήσεν αὐτὸν ὡς νεστοριανίζοντα ἐπανελαμβάνετο δηλ. διὰ τὸν Θεοδώρητον ὅτι ἀπὸ τοῦ 429 εἶχε γίνεαι διὰ τὸν Νεστορίον ὑπὸ τῶν ἐν Κπόλει ἐχθρῶν αὐτοῦ, τῶν ἀλεξανδρινῶν ἀποκρισάριων καὶ τοῦ Μαρίου Μερχάτωρος. Ὁ πριμηκῆριος εἰσηγητῆς Ἰωάννης ἀναγινώσκων τὴν συλλογὴν ταύτην προσέθεκεν ὅτι τὸ χειρόγραφον τοῦ Πελαγίου ἔφερεν ἐν τέλει τὴν σημείωσιν : «Ἀπολογία Θεοδώρητου ἐπ. Κύρου ὑπὲρ Θεοδώρου καὶ Διοδώρου ἀθλητῶν τοῦ Θεοῦ», ὅτε ἡ Σύνοδος ἀνεβόησεν ὅτι «ταῦτο θὰ ἦρκει ὅπως καθαιρεθῆ, διότι ὁ βασιλεὺς εἶπεν ὅτι ἀρνούμενοι νὰ καθαιρέσωμεν τὸν Θεοδώρητον ἦτο ταῦτὸν ὡσεὶ ὑπεστηρίζομεν τὸν Νεστορίον». Ἡ Σύνοδος, οἱ αἰγύπτιοι δηλ. κυρίως καὶ παλαιστῖνοι ἐπίσκοποι, θορυβωδῶς ἐπεδοκίμασαν τὴν ἔκθεσιν τοῦ Πελαγίου, ὁ δὲ Διοσκόρος ἔξεφώνησε τὴν καταδίκην τοῦ μὴ παρόντος μηδὲ προσκληθέντος καὶ ἀναπολογήτου Θεοδώρητου². Συγχρόνως πρὸς τὴν καταδίκην τοῦ ἐπ.

1. Οὕτως ἐκάλεσεν εἰς Ἀντόχειαν καὶ ἠνύγκασε νὰ ἐποβάλλῃ παραίτησιν τὸν ἐπ. Ἀνταράδου (τῆς Φοινίκης) Ἀλέξανδρον, ὃν καὶ περιώρισεν, ἀντικατέστησε δ' αὐτὸν διὰ τοῦ φίλου τοῦ Νεστορίου Παύλου. Martin: Actes etc. p. 98. 133. 147—151.

2. Martin: Actes etc. αὐτόθι p. 98—100. Ὁ δὲ Θεοδώρητος ἐν ἐπιστ. πρὸς τὸν Πατρικίον Ἀνατόλιον τῷ 450 ἔγραψε περὶ τούτων «Οἱ δὲ δικαιοτάτοι δικασταὶ τὸν ἀπόντα κατέκριναν, οὐ δικάσαντες, μᾶλλον δὲ καὶ λίαν ἐπαινέσαντες τὰ δῆθεν εἰς κατηγορίαν ἡμῶν ἐπιδοθέντα καὶ οὔτε θεῖος νόμος οὔτε ἀνθρώπων αἰδῶς διεκώλυσε τὴν σφαγὴν, ἀλλὰ προσέτατε μὲν ὁ πρόεδρος, πρόεμενος τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δυναστείαν θεοραπέων τὴν πρόσκαιρον ὑπήκουον

Κύρον ὁ Διόσκορος προέβη εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ ἐπ. Ἐδέσης Ἰβρα καὶ τοῦ ἀνεπιού αὐτοῦ Δανιήλ ἐπ. Χαρρῶν ἢ Καρρῶν, τοῦ πρὸ πολλοῦ ἤδη ἀπομακρυνθέντος καὶ ἀντικατασταθέντος Εἰρηναίου ἐπ. Τύρου, καὶ τοῦ ἐπ. Βύβλου Ἀκυλίνου, ὑπὸ τοῦ Εἰρηναίου χειροτονηθέντος¹. Οἱ λεγαῖτοι τοῦ πάπα δικαιολογηθέντες ὅτι ἐστάλησαν μόνον διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Εὐτυχοῦς ἠρνήθησαν νὰ παραστῶσιν εἰς τὰς κατόπι συνεδρίας², ὁ δὲ Δόμνος προφασισθεὶς ἀσθένειαν δὲν παρέστη, ὑποσχόμενος νὰ κυρώσῃ διὰ τῆς ὑπογραφῆς του τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου· καὶ ἔπραξε μὲν τοῦτο, ἀλλὰ μεταμεληθεὶς τὴν ἐπαύριον ἀνεκάλεσε τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ, ὁ ἄβουλος καὶ δειλὸς ἄνθρωπος. Διὰ τοῦ του ὁμως ἐπέσπευσε καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ καθαίρεσιν ὡς τὰ Νεστορίου φρονοῦντος³. Ἡ Σύνοδος μετὰ τοῦτο ἀποκατέστησεν εἰς τὰς ἐπισκοπὰς αὐτῶν τοὺς δύο ἐπισκόπους τοὺς ὑπὸ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου καθαιρεθέντας Ἀθανάσιον⁴ καὶ Ἀθήνιον, ἐνῶ ἠρνήθη νὰ ἐκδικάσῃ τὴν τοῦ Ἀντιοχείας (Πισιδείας) ἐπισκόπου Κανδιδιανοῦ ὑπόθεσιν, κατηγορηθέντος ἐπισήμως ἐπὶ μοιχείᾳ καὶ ἄλλαις παρανομίαις· εἰς τοὺς ὑποβαλόντας τὴν μήνυσιν ὁ Διόσκορος εἶπεν «εἰ δογματῶν κατηγορεῖτε, δεχόμεθα τοὺς λιβέλλους· οὐ γὰρ ἤλθομεν μοιχείαις δικάσαι»⁵. Ὁ Κανδιδιανὸς ἦτο παρῶν καὶ μετείχε τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου⁶, συνδικάσας μετὰ τοῦ Διοσκόρου καὶ Ἰουβενάλιου περὶ ὀρθότητος δογμάτων, ὡς ἦσαν καὶ ἄλλοι ἀγνοοῦντες τὴν ἑλληνικὴν, σῦροι ἢ ὁσροηνοὶ καὶ αἰγύπτιοι συνεννοοῦμενοι δι' ἑρμηνέων⁷. Τέλος τῆ 22 Αὐγούστου συνῆλθεν εἰς τελευταίαν συνεδρίαν ἡ Σύνοδος καὶ μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἐπικυρώσεως τῶν πεπραγμένων τῆς Συνόδου κατὰ τὴν α'. αὐτῆς συνεδρίαν διὰ νόμου «γενικοῦ»⁸, ἡσχολήθη περὶ τοῦ πάλιν, φαίνεται, ἀνακινήθέντος κυπριακοῦ ζητήματος⁹ καὶ διελύθη, τοῦ Διοσκό-

δὲ οἱ ταῦτά ἡμῖν φρονοῦντες καὶ τῶν δογμάτων κοινωνοῦντες καὶ τὰ ἡμέτερα ἐπὶ πλείστον θαυμάσαντες». ἐπιστ. 138 Migne t. 38 c. 1360—1361.

1. Εὐάγρ. Ἐ. Ἰστ. II, 10.

2. Martin Actes etc. p. 12—15.

3. Martin αὐτ. 15—16.

4. Ἡ ὑπόθεσις αὐτοῦ ἀνεθεωρήθη ἐν Χαλκηδόνι ἐπὶ τῇ καταγγελίᾳ τοῦ ἕπ' αὐτοῦ ἀντικατασταθέντος Σαβινανοῦ· Mansi VII c. 316—317.

5. Θεοδωρ. ἐπιστ. 147 Migne 83 c. 1409.

6. Schwartz p. 79.

7. Ὡς ὁ Οὐράνιος ἐπ. Ἰμερίας (ἐν τῇ Ὀσροηνῇ), ὁ Κολοσίριος ἐπ. Ἀρσινόης (Αἰγύπτου) καὶ ὁ Βαρσουμάς (Schwartz p. 193—194) ὡς τοῦτο συνέβη καὶ ἐν τῇ Γ'. οἰκ. Συνόδῳ, ἔνθα παρῆν καὶ ἐπίσκοπος ὅλως «ἀγράφματος».

8. Τοῦτου περιεσώθη μόνον τὸ λατινικὸν κείμενον, ἔνθα διατάσσεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τῆς Συνόδου περὶ Φλαβιανοῦ, Εὐσεβίου, Θεοδορήτου καὶ Δόμνου, ἀπροκαλύπτως χαρακτηριζομένων ὡς νεστοριανῶν (Mansi VII c. 495). Τὸν νόμον τοῦτον ἀναφέρει ὁ Διόσκορος ἐν Χαλκηδόνι (Mansi VIc. 601 = Schwartz p. 75).

9. Εὐάγρ. Ἐ. Ἰστ. II, 10 «ἐπράχθη δὲ καὶ τινα Σωφρονίου χάριν τοῦ Κωνσταντιναίων ἐπισκοπήσαντος».

ρου καὶ τῶν κυριωτάτων συνεργῶν αὐτοῦ παραμεινάντων, πρὸς κανονισμόν τῶν ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῆς Συνόδου προκυψάντων νέων ζητημάτων καὶ δὴ τῆς πληρώσεως τῶν κενωθείσων ἐπισκοπικῶν θέσεων. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπεστάλη εἰς ἔξορίαν, πιθανῶς εἰς Γάγγρας, ὁ καθαιρεθεὶς Φλαβιανὸς ὑπὸ συνοδείαν στρατιωτῶν. Ὁ ἱερός ἀνὴρ μετὰ τὰς ἐν τῇ Συνόδῳ βιαιοπραγίας ὑπὸ τῶν μοναχῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν¹, αἰτίνες ἐπανελήφθησαν πάντως ὑπ' αὐτῶν τραχύτερον κατὰ τὴν ἀπαγωγὴν εἰς ἔξορίαν, ἀπέθανε καθ' ὁδόν, ἐπαναληφθέντος τοῦ περὶ τὸν προκάτοχον αὐτοῦ ἱερὸν Χρυσόστομον συμβάντος. Ποῦ καὶ πότε ἀκριβῶς ἀπέθανεν ὁ Φλαβιανὸς εἶνε ἄγνωστον. Βέβαιον εἶνε ὅτι ἐν Ρώμῃ μέχρι τέλους Δεκεμβρίου τοῦ 447 ἐνόμιζον αὐτὸν ἔτι ζῶντα².

(Συνεχίζεται)

ΑΔΑΜ. Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

1. Mansi VI c 601=Schwartz p. 75 «Στρατιώτας διὰ τοῦτο ἔλαβεν (Διόσκορος) Φλαβιανὸν στρατιώται καθείλον».

2. Γράφων πρὸς τὸν λαὸν τῆς Κπόλειος τῇ 15 Ὀκτωβρίου 449 ὁ Λέων ἔλεγεν «Εἰ τις γὰρ υγιάνοντος καὶ ζῶντος Φλαβιανοῦ, τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἡμετέρου, τὴν ἀρχιερωσύνην αὐτοῦ τολμήσει ὑπεισελθεῖν, οὐδέποτε εἰς κοινωνίαν ἡμετέραν γενήσεται οὐδὲ μεταξύ τῶν ἐπισκόπων δυνήσεται ἀριθμηθῆναι» Schwartz p. 50, καὶ ἐπιστ. πρὸς τοὺς περὶ Φαῦστον ἀρχιμανδρίτας «καὶ φυλάττοντες ὁμοψύχως μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Φλαβιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου, ὃν τινα πρὸς καιρὸν ὁ Κύριος συνεχώρησε τῶν ἀσεβῶν ταῖς ἐπισκευαῖς πειρασθῆναι» αὐτ. p. 51. ἐν τῇ πρὸς Θεοδόσιον ἐπιστολῇ τῆς 14 Δεκ. 449 δὲν σημειοῖ αὐτὸν ὡς ἀποθανόντα. αὐτ. p. 4 καὶ 27. Ἡ Γάλλα Πλακιδία γράφουσα κατὰ φεβρουάριον 450 πρὸς Θεοδόσιον θεωρεῖ τὸν Φλαβιανὸν ζῶντα ἵνα... «ἐν τῇ στάσει (=ἀξιώματι) τῆς ἱερωσύνης ἀβλαβοῦς μένοντος ἐν πᾶσι Φλαβιανοῦ ἐν τῇ συνόδῳ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἢ δίκη (αὐτοῦ) παραπεμφθεῖ» αὐτ. p. 7.